

Η νεοελληνική φιλολογία, αν και εις την αρχήν της, είχε ήδη σημαντική. Έχομεν αρκετούς συγγραφείς και ποιητάς που θα έκαμναν τιμήν εις οιοδήποτε πολιτισμένον έθνος. Και εν γένει ή φιλολογία μας είχε πολύ άνωτέρα από τας φιλολογίας άλλων αντιζήλων Κρατών, που κάμνουν σήμεραν τόνον θόρυβον. . . . Άλλά δεν είχε ούτε όσον έπρεπε γνώστη, ούτε όσον ήξεζε δημοφιλής. Οι φίλοι, οι άγορασταί των ελληνικών βιβλίων δεν είχαν ακόμη πολλοί. Άλλοι προτιμούν να διαβάσουν ξένα, άλλοι δεν διαβάσουν τίποτε. . . . Όλοι οι έθιοι, εν γνώσει ή εν άγνοία, προσφέρουν εις την πατρίδα των μίαν σπουδαίαν εκδούλευσιν, συντείνοντες με την υποστήριξίν των εις την προαγωγήν της φιλολογίας της.

Και εις τόν αντίτυπον της «Μαργαρίτας Στέφα», τόν όποιον έστειλα προς τόν Πρωτόν Όνειρον, ως συγκεφαλαίωσιν των άνωτέρω σκέψεων, έγραψα τά εξής:

«Όποιος αγαπά τήν πατρίδα του, αγαπά και τήν φιλολογίαν της. Η φιλολογία είναι μία μεγάλη έθνική δύναμις.»

Σας ασπάζομαι

ΠΑΙΔΩΝ

ΓΙ' ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ.
Ο ΜΕΛΑΝΗΣ ΜΑΝΑΒΗΣ.

Έτοι έπερνούσαν ό καιρός. Έπέρασε όμως μίαν ημέραν και ένας άσπετος, ό όποιος έφώναζε με γέλια δυνατά: — Χα! χα! να ένας γατάκος που κάνει τόν μανάθη!

Αυτά τά λόγια έγιναν άφορμή να γίνη πραγματικώς μανάθης ό Μελάνης μας.

Αυτό συνέβη μίαν εβδομάδα έπειτα από τήν ημέραν που τόν είχε υιοθετήση ή κυρά Δεινώ. Η καλή αυτή γρηούλα είχε μεγαλώσει τόν έμπορίον της. Έίχεν άρχιση να πωλή και διάφορα σαλατικά: ραπανάκια, κάρδαμο, ρόκα, μάραθο, άνιθο και μαρουλάκια: ιδίως μαρουλάκια για τά καναρίνια και για τά άλλα μικρά πουλάκια.

Εις τόν τραπέζικόν λοιπόν, που είχαν άπλωμένα τά ματσάκια των χορταρικών της—ένα στήν πεντάρα,— ό Μελάνης μας, που αγαπούσε τήν πρασινάδα και τήν έξοχήν, ανέβαινε και έκαθότανε ήσυχος σέ μιά γωνία. Τά έβλεπε, και έφαντάζετο ίσως ότι έκαμνε τόν περίπατόν του εις τόν κήπον της μικρούλας κυρίας Ισημνης μαζί με τόν αγαπημένο του αδελφάκι, τόν Γάλα!

μπακάλης της γειτονιάς, που έκαμνε συχνά διάφορα χωρατά. Ό μπακάλης είχε διαλέξη ένα ματσάκι κάρδαμο, και έφριγγε εις τόν Μελάνη τήν πεντάρα.

— "Α! ευγέ σου, ψιφινό μου! έφώναζε γελαστή-γελαστή ή κυρά Δεινώ Ζεστάκη,—εσύ έπούλησες τόν πρώτον μάτσο σήμερα. . . . δικός σου είναι ό σερφές!"

Από εκείνην τήν ημέραν, όταν είδεν ότι με αυτό έμενεν ευχαριστημένη ή κυρά του, ό Μελάνης δεν έξεκολλούσε από τόν μανάθη. "Όλη ή γειτονεία έμαθε πως τόν γατάκι εκείνο έκαμνε τόν μανάθη, και φαντάζεσθε πιά τήν πελατείαν που είχε. "Όλοι, μεγάλοι και μικροί—ιδίως οι μικροί,—έτρεχαν από αυτόν ναγοράσουν τά σαλατικά των. Και ό Μελάνης έκαμάρωνε από μέσα του. "Έλεγε πως έκέρδιζε

«Μπα! πόσο τόν κάρδαμο κόν μανάθη!» (Σ. 140)

με τόν κόπο του τόν ψωμί του—ή τόν πλεμονάκι του, αν προτιμάτε,—κ' έτσι δεν έπεδάρινε με τόν έξοδό του τήν καλή γρηούλα, που τόν έπροστάτευε.

«Ήθελε να ήμπορούσε να έφώναζε και τίς πραγματείες του:

— Πάρτε μαρούλια, ραπανάκια, ρόκα και κάρδαμο! . . .

«Αν ήμπορούσε να τόν κάμη και αυτό, ή κυρά Δεινώ θα έκαμνε τήν τύχην της» θα έμάζεψε παρα με ούρά, διότι θα τόν επήγαινε τόν Μελάνη εις τήν οδόν Σταδίου, και ό κόσμος θα έπλήθρονε εισοδόν—πενήντα λεπτά οι μεγάλοι και ένα νικελ είκοσαράκι οι μικροί—διά να ίδουν τόν γατάκι που έκαμνε τόν μανάθη κ' έφώναζε τί έπωλούσε. . .

Κρίμα όμως! ό Μελάνης ούτε έφώναζε ούτε έμιλούσε. Άλλά, και αν ήξευρε να μιλήσει, ή πρώτη του κουβέντα θα ήτο να έρωτήση: — Μήπως ξέρετε τόν Γάλα μου; Θέλω να με πάτε στό αδελφάκι μου! ("Έπεται συνέχεια). Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΟΠΑΙΔΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η' (Συνέχεια)

Έίχαν φθάση πολύ κοντά εις κάτι που έφαινετο σαν τσίχος καμωμένος με τήν εργασία των ανθρώπων, τσίχος με ώραιον κόκκινόν και κάπως βαθύν χροματισμόν. Πραγματικώς όμως δεν ήσαν τά όποια έκρυβαν τόν «κήπον». Η είσοδος είχε τήν όψιν πελωρίας πύλης, της οποίας τόν άνω μέρος ήτο σπασμένο, αι δε δύο παραστάδες, ή μία μικρότερα και ή άλλη μεγαλύτερα, ώμοιάζαν με βαρείς κολοβούς κίονας.

Ό κόκκινος βράχος του Κολοράδου είναι υπερβολικά εύθραυτος. Η βροχή, ό άνεμος, αι εκρήξεις των ήφαιστειών κατά τούς μακρυνούς αιώνας, είχαν έπιδοθή εις φανταστικόν έργον μέσα εις εκείνον τόν κήπον. Εις εν άπέραντον διάστημα, έντελώς ομαλόν και επίπεδον, εις τούς πρόποδας των βουνών, έδω μόν πολύ κοντά μεταξύ των, εκεί δε άραιά σκορπισμένοι, είναι σωρευμένοι όγκόλιθοι, οι όποιοι φαίνονται από μακράν σαν άγάλματα. Από μακράν ήμπορεί κανείς να όρμισθή ότι βλέπει κανένα εξηγημένον ταύρον, εκεί κάποιαν μορφήν ανθρώπινην, σαν μαρμαρωμένην από τήν άλγεινήν αγωνίαν ή κυριευμένην από άπειρον τρόμον. Ένίοτε τόν κωμικόν αναμιγνύεται με τόν τραγικόν,—νομίζεις ότι βλέπεις κανέν ζών που κάμνει κουτρονόβλες, ή κανίαν γρηούλα θυμωμένη.

Από κοντά, αι όμοιότητες χάνονται. Βλέπεις τόν βράχον τόν άπελέκητον, τόν φαγωμένον εις πολλά μέρη από τήν βροχήν, και άπορείς πως συνέβη κ' έμάντευσε εκεί κάποιον ήρωα μαχόμενον ή ζών μανιώδες.

Η σκηνή είναι περίεργος. Δεν είναι φαντασία της Φύσεως, ή όποια γνωρίζομεν ότι κάμνει πολλά φανταστικά έργα,—άφίνει όμως άλλόκοτον έντύπωσιν ό άπέραντος εκείνος άγρός, ό σκεπασμένος με ατελή άγάλματα, ένθ' όλόγυρά του δεν υπάρχει κανέν. "Όταν εισέλθης εις τόν «κήπον», δεν άπορείς πλέον διά τόν όνομα, με τόν όποιον ή λαϊκή φαντασία τόν έχει βαπτίσει.

Η Μίς Δούγλας, ή όποια ήθελε να δείξη όλα τά αξιοθέατα τού τόπου εις τά δύο κορίτσια, τά ανέβασε πάλιν εις τόν άμαξάκι και διηύθυνε τόν άλογό της προς τήν αντίθετον διεύθυνσιν. "Όταν έσβασεν εις τούς πρόποδας των ύψηλών καταφύτων λόφων, προς τόν άλλο μέρος της κοιλάδος, κατέβη πάλιν, εισήλθον δε και αι τρεις εις ένα δρομάκι δυσατόν, εις τήν όχθην ένός χειμάρρου. Σχεδόν άμέσως, εύρέθησαν σαν κλεισμένοι ανάμεσα εις δύο ύψηλούς σταχτερούς τοίχους, όπου άγριοκληματίδες, χωρίς φύλλα εκείνην τήν εποχήν, ήσαν τυλι-

μένοι γύρω εις τας προεξοχάς των βράχων, σαν φείδια που φαίνονται άκακα. Έπάνω-έπάνω, τά δένδρα ένόμενες ότι ανέβαιναν εις τόν ούρανόν' εις τήν κοίτην του τήν πετρώδη, ό χειμάρρος, έλευθερωμένος επί τέλους από τούς πάγους του, φουσκωμένος από τά χιόνια που έλυωναν, εκύλιε τά αφρισμένα του νερά και έκαμνε τόνον πάταγον, ώστε δεν ήκουες ούτε τήν όμιλίαν σου. Καμμία άλλως τε από τας τρεις μας φίλας δεν είχε τήν διάθεσιν να γελάση ή να κουβεντιάση καν,—τόσον μεγαλοπρεπής και συγκινητική ήτο ή σκηνή.

Η Μίς Κόρα έβάδιζε πρώτη, με τόν ελαστικόν και σταθερόν βημά της' αι μικρά ήρχοντο κατόπιν της κρατούμεναι από τόν χέρι. Τά τοιχώματα του βράχου έγίνοντο όλανέν ύψηλότερα και κλειστότερα. Ό ούρανός που έφαινετο τρομερά μακράν, δεν ήτο πλέον παρά μία στενή γαλανή λωρίδα' ό χειμάρρος έμούγγριζε και κατεκρημνίζετο μανιωδώς. Η Σελήνη έσουλόγισθη ότι, αν έπεφτεν εις εκείνα τά νερά τά άσπρισμένα από τόν άφρόν, μέσα εις τούς μυτερούς βράχους, θα ήτο πολύ δύσκολον να σωθή' έγαντζώνετο λοιπόν από τήν Μάγγην. Άλλά και αυτή μ' όλην τήν φυσικήν της άφοβίαν, ήτο προφανώς φοβισμένη.

Μετ' όλίγον, τόν στενόν περάσμα έφάνη ότι διεκόπτετο άποτόμως. Τά τοιχώματα του τσίχου σχεδόν έφαινοντο ότι ήσαν κολλημένα εις τά ύψη. Και όμως ή Μίς Κόρα έβάδιζεν ακόμη' ό δρόμος, παραπολύ στενός δρόμος, έκαμνε στροφήν γύρω εις τόν πελώριον βράχον. Άμα έπέρασαν από τόν επικίνδυνον εκείνο περάσμα, ή χαράδρα έγινε εξαφνα πλατύτερα' όλίγος ήλιος έπερνούσεν ανάμεσα από τόν κουβάρισμα των γυρνών κλώνων των δένδρων κ' έκαμνε να σπινθηροβολή τόν αφρισμένο νερό του χειμάρρου.

Ανέπνευσαν τότε. Η Μίς Δούγλας έστράφη γελαστή διά να ιδή αν αι μικρά της φίλαι έθαύμαζαν κατά τήν άξίαν της τήν άγρίαν καλλονήν της τοποθεσίας, τήν όποιαν αυτή έπροτιμούσε παρά κάθε άλλην.

Είπε πολύ ώρατα έδω, αλλά σαν να φοβούμαι λιγάκι, ειπεν ή Σελήνη. — Έμένα, μου φαίνεται πως είναι ό δρόμος που πηγαινει εις τούς τόπους των μάγων. «Η Σελήνη έβρεξε τά δάκτυλά της εις τόν νερό...» (Σελ. 141.)

«Ήθελα να επήγαινα έως τήν άκρη! άνέκραξε με άποφασιστικόν τόνο ή Μάγγη. — Δυστυχώς αυτό είναι άδύνατον, ειπεν ή Μίς Δούγλας. Βλέπετε, αυτό έδω που στρογγυλεύει σαν άμφιθέατρον, είναι τόν τέρμα του περιπάτου μας. Έκεί κάτω ένας άληθινός τσίχος μας φράσσει τόν δρόμον. Κυττάξτε τόν νερό, που βγαίνει με όρμήν από τά μισά του ύψους του βράχου,— αυτό τόν νερό είναι ό χειμάρρος μας. Ήνοιξε δρόμον μέσα από τόν βράχον, κρημνίζεται σαν καταρράκτης εις τήν κοίτην του, και πηγαινει έπειτα και ποτίζει τήν κοιλάδα. Ήμπορούμεν ίσως να σκαφαλώσωμεν επάνω στό βουνό και να πάμε ν' ανακαλύψωμεν από που έρχεται... αλλά αυτό δεν γίνεται σήμερα...»

«Όλοι αι συγκινησεις της ημέρας δεν ήμποδίσαν τά δύο κορίτσια να εύρουν εξαίρετον τόν δεϊπνον. Άπ' εναντίας μάλιστα. Η Μάγγη, αν και λιγάκι φοβισμένη από τήν λεπτήν και φιλόκαλον πολυτέλειαν της τραπέζης, δεν έχασεν όμως τήν άρεσίν της. Μετά τά έπιδόρπια, ό ύπνρέτης έφερε και έβαλε δίπλα εις τόν πιάτο κάθε μιάς από τας τρεις φίλας ένα κρυστάλλινον στρογγυλωτό δοχείον με άρωματισμένο ζεστό νερό. Η Μάγγη έσουλόγισε αν έπρεπε να τόν πίνη. Έπειδή όμως ήτο κορίτσι με πολλήν κρίσιν, άπεφάσισε να περιμένη και να κάμη ό,τι θα έκαμνε ή Μίς Δούγλας. Αύτη εκάθητο κ' εκύτταζε με

«Είπε πολύ ώρατα έδω...» (Σελ. 141.)

δύο κορίτσια. Έίδε τόν διαταγμόν της Μάγγης. Η Σελήνη άπ' εναντίας, έβρεξεν άμέσως τά δάκτυλά της εις τόν νερό και τά έσκούπισε με τήν πετσέταν της. Η Μίς Κόρα έχασογέλασεν. Έγνωρίζε τόν αυτόν που ήθελε να μάθη.

Αργότερα, ή Μάγγη ειπεν εις τήν φίληνάδα της:

— Μα πως τόν ένόησες τί έσήμαινε εκείνο τόν νερό;

Η Σελήνη εξάρωσε τόν μέτωπόν της, αλλά δεν εύρήκε τί ν' άπαντήση.

— Μου έφάνη φυσικόν αυτό τόν πράγμα, ειπεν επί τέλους, αλλά δεν είξεύρω να σου πώ γιατί...

Τά δύο κορίτσια έκοιμήθησαν εις ένα ώραιον δωμάτιον όπου οι τοίχοι είχαν έπίστρωσιν από κρετόν, όπου όλα τά έπιπλα ήσαν λευκά με μίαν λεπτήν κίαν ήν γραμμήν. Τά έθαύμαζαν όλα τόνον ώστε επήγε να τούς κοπή ή ύπνος. Τέλος ή Μάγγη έτρώπωνεν εις τόν κρεβάτι λέγουσα:

— Ήθελα να ήτανε κ' όλας αύριον πρωί. Η Μίς Δούγλας μου έδειξε που να εύρω

τόν Ίβανό της. Έπί τέλους θά μάθω ποιά είναι ή ύμψη: ή Ρεβέκκα ή ή Ροβένα; . . .

Η Μίς Δούγλας δεν έξυπνούσε παραπολύ πρωί' έπαιρνε τόν πρωϊνόν της πρόγευμα εις τόν δωμάτιόν της. Έπρόκειτο όπως ήθελεν και να μην αναχωρήσουν παρά κατά τας ένδεκα.

Όταν ή Μάγγη, αναπαυτικά χωμένη μέσα εις μίαν ώραίαν πολυθρόναν, με τόν αγαπημένον της βιβλίον άνοιχτόν άκριβώς εις τόν μέρος, από τόν όποιον έλειπαν τά φύλλα του ιδιού της, άπεροφήθη με τήν ανάγνωσιν, ή Σελήνη δεν ήξευρε πλέον τί να κάμη. Έδιάλεξε και αυτή ένα τόμον, εκύτταζε τας εικονογραφίας του και άμέσως τόν άφισε. Ήθελε να όμιλή με τήν φίλην της, αλλά αυτή δεν τήν ήκουε καν.

Τότε τόν κοριτσάκι έξήλθεν από τήν αίθουσαν της υποδοχής. Έίχε τόν συναι-

